

Kristinehamns
kommun

Antagandehandling

2016-02-26
Dnr: Ks/2013:124

Kommunledningsförvaltningen
Planeringsavdelningen

Planbeskrivning för **Södermalmsskolan**

Valen I, Hajen I m.fl.

*Antagen av kommunfullmäktige i Kristinehamn
enligt beslut 2016-04-28, §60.*

*Kommunsekreterare
Beslutet vann laga kraft 2016-06-07*

VAD ÄR EN DETALJPLAN OCH HUR TAS DEN FRAM?

En detaljplan reglerar hur mark och vatten får användas inom ett visst område. Den kan även reglera var byggnader får placeras och hur dessa ska utformas. Olika detaljplaner har olika syften och reglerar därför olika saker. Kravet att upprätta en detaljplan uppstår alltid när det behöver göras större förändringar i befintlig bebyggelsestruktur och när tidigare oexploaterade mark- och vattenområden ska tas i anspråk för ny bebyggelse. Det är kommunen som avgör när och var en detaljplan ska upprättas.

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser. För att underlätta förståelsen detaljplanen finns även denna planbeskrivning. Planbeskrivningen redovisar planens syften, rådande planeringsförutsättningar, överväganden och planerade förändringar men också de konsekvenser planens genomförande innebär för enskilda fastighetsägare och andra berörda.

Plankartan är den juridiskt bindande handlingen. Planbeskrivningen är vägledande vid tolkning av plankartan men har ingen egen rättsverkan.

Berörda kan påverka detaljplanen

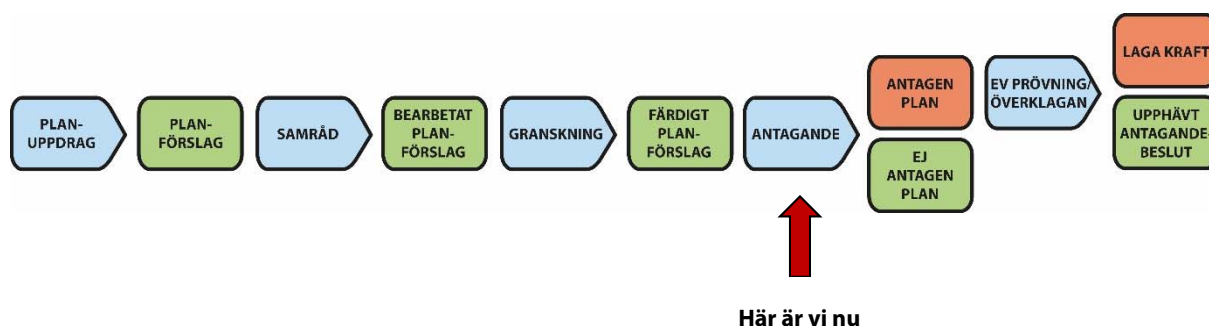
Under processen med att arbeta fram en detaljplan ges berörda möjlighet att påverka utformningen av planen. Berörda är bland andra länsstyrelsen, lantmäteriet, fastighetsägare, de närmaste grannarna samt vissa andra myndigheter, enskilda och organisationer.

Första möjligheten att påverka kallas samråd. Efter samrådet bearbetas planförslaget efter inkomna synpunkter innan planen ställs ut för granskning. Under granskningen får de berörda ytterligare en chans att lämna synpunkter och därmed kunna påverka.

Efter granskningen kan endast mindre ändringar göras i planförslaget innan planen antas i kommunfullmäktige. Detaljplanen vinner laga kraft tre veckor efter antagande om ingen överklagar eller Länsstyrelsen inte överprövar planen. Överklaganderätt har de berörda som senast under granskningsskedet lämnat in skriftliga synpunkter som inte har blivit tillgodosedda i den antagna detaljplanen.

Detaljplanen ligger sedan till grund för bygglovsprövning inom planområdet.

Detaljplanen upprättas med normalt planförfarande enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900.

Planbeskrivningen är framtagen av planeringsavdelningen vid Kristinehamns kommun. Medverkande tjänstemän har i huvudsak varit Johan Stenson, planarkitekt. För frågor hänvisas till planeringschef Kalle Alexandersson 0550-880 02, kalle.alexandersson@kristinehamn.se

Planbeskrivning Södermalmsskolan

INNEHÅLL

VAD ÄR EN DETALJPLAN OCH HUR TAS DEN FRAM?	2
Berörda kan påverka detaljplanen.....	2
INLEDNING	5
PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG	5
PLANHANDLINGAR	5
PLANDATA	6
Lägesbestämning	6
Areal	6
Markägoförhållanden.....	6
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	7
Uppdrag	7
Översiktsplan	7
Detaljplaner	8
Fastighetsindelningsbestämmelser	8
Kulturmiljöprogram.....	8
Behovsbedömning och miljökonsekvensbeskrivning.....	8
AVVÄGNING ENLIGT MILJÖBALKEN	8
Markens lämplighet.....	8
Värdefulla områden	9
Riksintressen	9
Miljökvalitetsnormer.....	9
Strandskydd.....	10
Ställningstagande	10
FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR	10
Natur och markförhållanden	10
Bebyggelse och gestaltning	13
Friytor	18
Service och verksamheter.....	20
Gator och trafik.....	20
Störningar	23
Risk och säkerhet	26
Teknisk försörjning.....	28
Sociala frågor.....	30
ADMINISTRATIVA FRÅGOR.....	31

Planbeskrivning Södermalmsskolan

ÖVRIGT	31
GENOMFÖRANDE	32
Organisatoriska frågor	32
Fastighetsrättsliga frågor	32
Ekonomiska frågor	35
Tekniska frågor	35
KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE	36
REVIDERING	37
Revidering mellan granskning och antagande:	37
Revidering mellan samråd och granskning:	37
FÖRKORTNINGAR OCH BETECKNINGAR	38
BILAGOR	39

INLEDNING

Kommunfullmäktige i Kristinehamn beslutade 2011-06-16 (§ 111) att genomföra de åtgärder som föreslagits i utredningen *Utredning av skollokaler i Kristinehamns kommun – från förskoleklass till vuxenutbildning*¹ i sin helhet. Den del av utredningen som berör Södermalmsskolan föreslår dels en avyttring av tre av Södermalmsskolans paviljonger och dels att dessa ersätts av en ny skolbyggnad på ungefär 2500 m². Denna tillkommande byggnad föreslås placeras så att den kan kopplas till befintlig huvudbyggnad.

I gällande detaljplaner för området finns ingen möjlighet att bygga till i anslutning till huvudbyggnaden och inte heller tillåter planen att de tre paviljongerna används till något annat än skolverksamhet. Därför har planeringsavdelningen fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram en ny detaljplan över Södermalmsskolans område.

Efter att skollokalsutredningen genomfördes har det visat sig att de tre paviljongerna som föreslogs avyttras kommer att behövas för skoländamål under de närmaste åren. Planen möjliggör dock att paviljongerna kan avyttras ifall elevantalet skulle minska i framtiden.

Detaljplanen upprättas med normalt planförfarande enligt PBL 2010:900.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syftet med planen är att pröva möjligheten till en utökning av skolverksamheten vid Södermalmsskolan enligt ovan nämnda utredning.

Detaljplaneförslaget möjliggör dels en utbyggnad av Södermalmsskolan åt väster och dels att de tre paviljongerna i östra delen av planområdet i en framtid kan användas för annan verksamhet än skolverksamhet.

PLANHANDLINGAR

- Planbeskrivning (detta dokument)
- Plankarta med bestämmelser och grundkarta
- Behovsbedömning
- Fastighetsförteckning

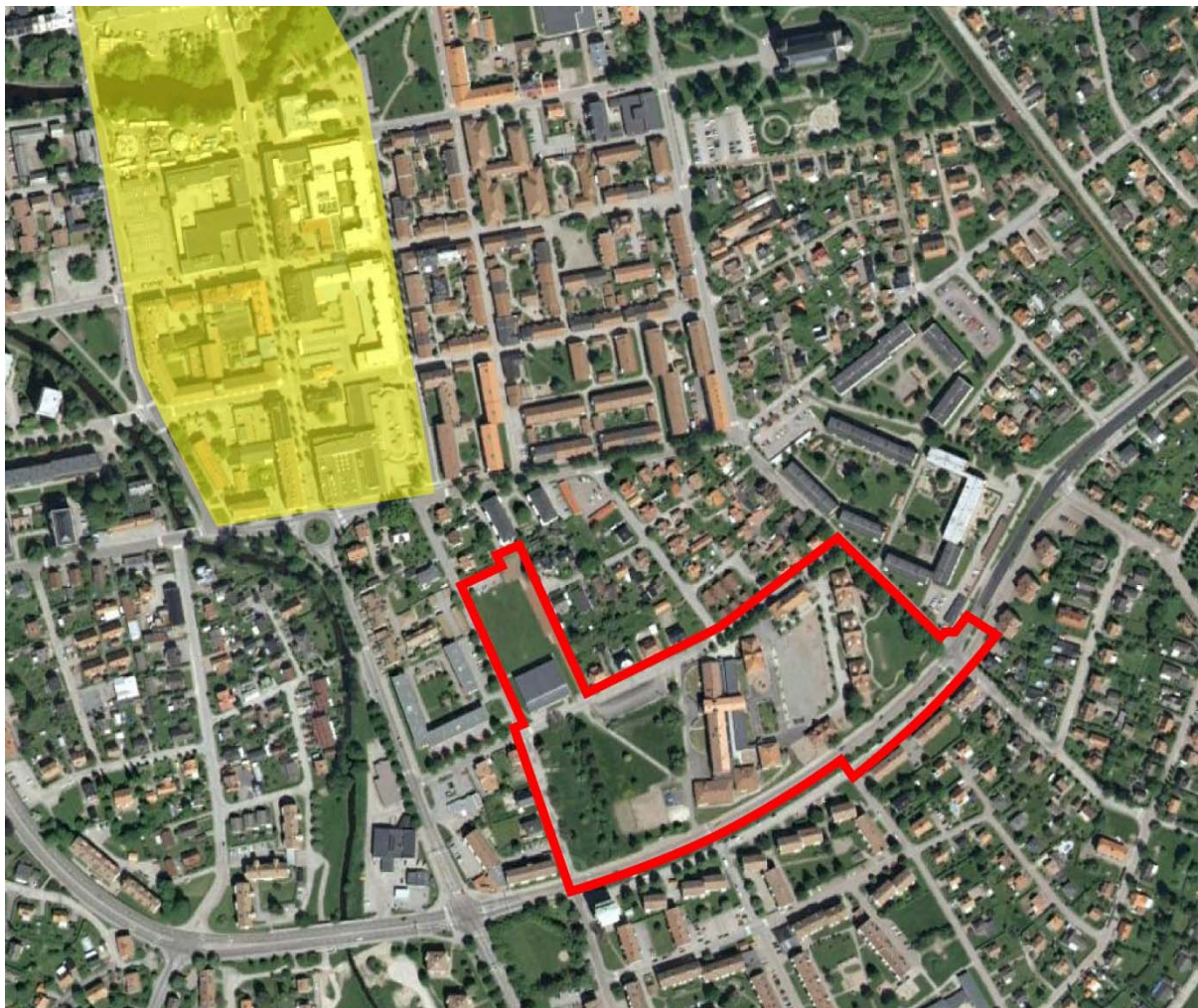
---

¹ *Utredning av skollokaler i Kristinehamns kommun – från förskoleklass till vuxenutbildning*, SWECO Architects AB, Karlstad 2011-03-31

PLANDATA

Lägesbestämning

Karta: Planområdet (röd linje) i förhållande till centrala Kristinehamn (gult).

Planområdet ligger strax sydost om Kristinehamns centrum, i stadsdelen Södermalm.

Planområdet omfattar fastigheterna Laxen 2, Laxen 14, Hajen 1, Södermalm 1:7 och Valen 1 samt delar av Abborren 15, Laxen 32, Liljebäck 1:1, Södermalm 1:1 och Södermalm 1:2. Området omges i huvudsak av bostäder. I söder gränsar planområdet mot Södra Ringvägen.

Areal

Planområdet omfattar ca 64 000 m².

Markägoförhållanden

Marken inom planområdet ägs av Kristinehamns kommun med undantag för fastigheten Abborren 15 som ägs av bostadsrättsföreningen Karlshall.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Uppdrag

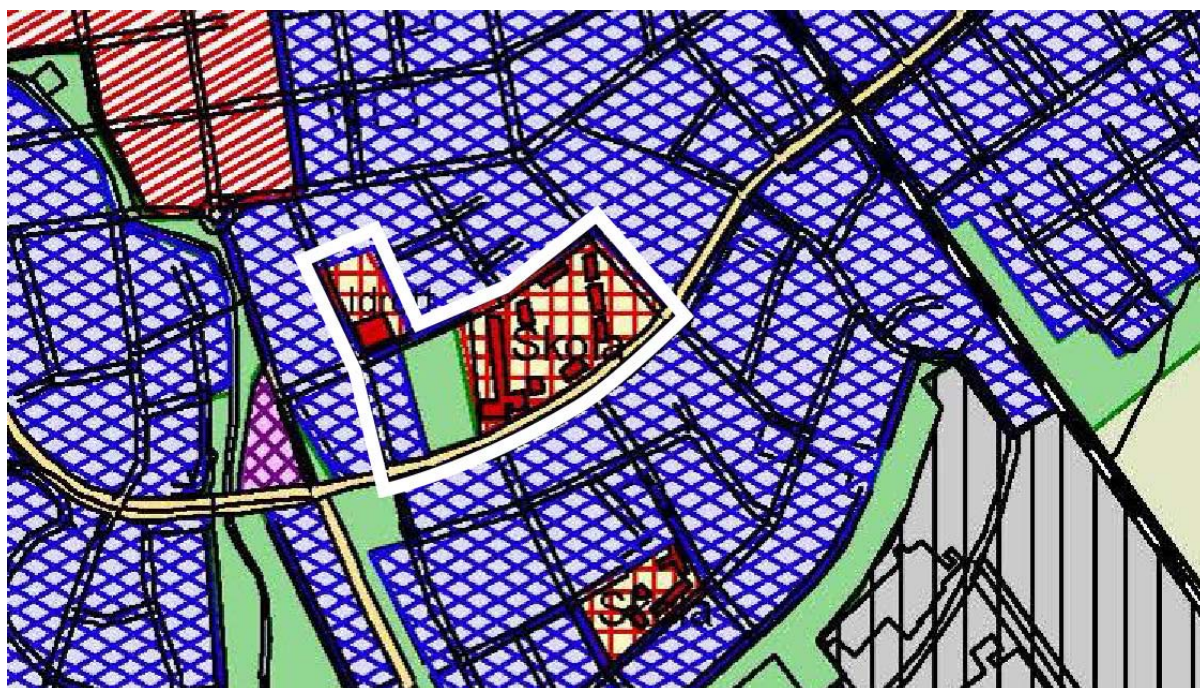
Kommunstyrelsen beslutade vid sammanträde 2013-09-10 (§ 170) att ge planeringsavdelningen i uppdrag att upprätta ett förslag till ny detaljplan för Valen 1, Hajen 1 m.fl. med huvudsakligt syfte att möjliggöra beslutad om- och tillbyggnad av Södermalmsskolan.

Översiktsplan

I Kristinehamns kommuns gällande översiktsplan, *Översiktsplan 2004*, står bland annat att kommunen skall se till att utbildningens behov av ändamålsenliga lokaler är täckt och att kommunen skall ha ett brett utbud av anläggningar och funktioner för fritidsaktiviteter och idrott. Planområdet är i översiktsplanen huvudsakligen utpekad som ett område för utbildning, vård och omsorg. Två mindre delar är utpekade som grönområde respektive område för bostäder.

För den del som i översiktsplanen utpekas som grönområde finns en senare detaljplan, 462 *Södermalm 1:7 m.fl.* från 2004 där markanvändningen har ändrats till skoländamål. Den del som är utpekad för bostadsändamål är för närvarande obebyggd sedan den tidigare bostadsbebyggelsen rivits.

Trots att en mindre del av området fortfarande är utpekad för bostadsändamål respektive grönområde bedöms förslaget till detaljplan vara förenlig med kommunens gällande översiktsplan. Bedömningen grundar sig på att skolgården med lekutrustning, bollplaner med mera kommer att vara tillgänglig för allmänheten under kvällar, helger och lov samt att skolgården kommer att gestaltas med ett stort inslag av vegetation och gröna ytor.

Utdrag ur Översiktsplan 2004 där planområdet är markerat med vitt. Markanvändningen inom planområdet är i översiktsplanen till största del markerad som utbildning, vård och omsorg, men även en del grönområde och en del bostad.

Detaljplaner

Planområdet berör två gällande detaljplaner:

315 - *Södermalmsskolan* (1781K-503:1976), laga kraft 1976-04-09

462 - *Södermalm 1:7 m.fl.* (1781K-P04/11), laga kraft 2004-11-18

Båda dessa planers genomförandetid har gått ut. Planförslaget ersätter delar av 315 *Södermalmsskolan* samt hela 462 *Södermalm 1:7 m.fl.*

Planområdet angränsar till följande detaljplaner:

351 – Kv Forellen, Laxöringen m.fl. (1781K-503:1983) laga kraft 1983-12-15

385 – Kv Rödspättan m.fl. (1781K-504:1988) laga kraft 1988-03-17

399 – Kv Löjan mm (1781K-514:1989) laga kraft 1989-07-18

412 – Kv Laxen (1781K-503:1991) laga kraft 1991-05-10

431 – Kv Flundran mm (1781K-502/1994) laga kraft 1994-02-11

Fastighetsindelningsbestämmelser

Inom planområdet finns fastighetsindelningsbestämmelser i form av tomtindelningar. Fastigheterna Laxen 2, Laxen 14, Laxen 32 samt del av Södermalm 1:2 berörs av tomtindelning för kvarteret Laxen (1781K-1001/1962). Hajen 1 berörs av tomtindelning för kvarteret Hajen (1781K-1007/1947) och Valen 1 av tomtindelning för kvarteret Valen (1781K-1009/1947).

Tomtindelningarna inom planområdet upphävs i samband med planens antagande.

Kulturmiljöprogram

Planområdet ingår i den utpekade miljön Kristinehamn (141) i *Ditt Värmland - Kulturmiljöprogram för Värmlands län*. Den föreslagna detaljplanen bedöms dock inte påverka den utpekade miljöns kulturhistoriska värden.

Inga byggnader eller miljöer inom planområdet är upptagna i Kristinehamns kommuns kulturmiljöprogram *Sevärt – värt att vårda*.

Behovsbedömning och miljökonsekvensbeskrivning

I samband med den nu aktuella planläggningen har en behovsbedömning gjorts. Detaljplanen bedöms inte kunna medföra någon sådan betydande miljöpåverkan som avses i PBL 4 kap. 34 §, miljöbalken (MB) 6 kap. 11 § eller i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar 4 § varför ingen miljökonsekvensbeskrivning (MKB) behöver upprättas.

Däremot har bedömningen gjorts att en närmare studie av bullersituationen bör göras för den del av planområdet som föreslås för bostäder.

AVVÄGNING ENLIGT MILJÖBALKEN

Markens lämplighet

Större delen av det aktuella området används redan i dag för skoländamål. Området ligger centralt i närheten av flera bostadsområden och har tillgång till infrastruktur för gång-, cykel och biltrafik.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Planläggningen bedöms därför vara förenlig med intentionerna om god hushållning med mark- och vattenområden i MB 3 kap. 1 §.

Värdefulla områden

Föreslagen planering tar inte i anspråk något sådant område (stora opåverkade områden, ekologiskt känsliga områden, åker och skog av nationell betydelse samt fiskevatten) som avses i MB 3 kap. 2-5 §.

Planen berör inte heller något område eller fysisk miljö som har betydelse från allmän synpunkt på grund av dess naturvärden eller kulturvärden eller som med hänsyn till friluftslivet bör skyddas från mot åtgärder som kan påtagligt skada natur eller kulturmiljön.

Riksintressen

Planområdet berörs inte av några riksintressen.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som regleras med stöd av MB 5 kap. Idag finns MKN för utomhusluft, vattenförekomster, fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

Utomhusluft

Idag finns MKN för utomhusluft vad gäller partiklar, kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, bly, bensen, kolmonoxid, ozon, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. När det gäller utomhusluft brukar det vara minst skillnad mellan normer och uppmätta halter av luftföroreningar, i miljöer likt denna, för partiklar, bensen och kvävedioxid. Dimensionerande är oftast normerna för partiklar och bensen och i andra hand för kvävedioxid.

Av de faktorer som är lättast att påverka har trafikmängden störst betydelse. Den enskilt mest effektiva åtgärden för att reducera halten partiklar torde, enligt olika försök, vara att minska dubbdäcksanvändningen.

Den ökade trafiken som ökningen av antalet barn vid Södermalmsskolan för med sig är inte av den storleken att den förväntas påverka möjligheten att klara MKN för utomhusluft.

Fisk- och musselvatten

Planområdet ligger inom Varnans avrinningsområde vilken mynnar ut i Vänern. Vänern ingår i Naturvårdsverkets förteckning över fiskvatten som skall skyddas.

Vänern klassas som laxfiskvatten och då avser miljökvalitetsnormerna parametrarna temperatur, upplöst syre, pH-värde, uppslammade fasta substanser, syreförbrukning, nitriter, fenolföreningar, mineraloljebaserade kolväten, ammoniak, ammonium, restklor, zink och upplöst koppar.

Ett plangenomförande bedöms inte medföra någon risk för att gällande miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten kommer att överskridas eftersom nya byggnader kommer att anslutas till de kommunala ledningsnäten.

Omgivningsbuller

Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller, så som de idag är formulerade, gäller egentligen bara skyldigheten att kartlägga och upprätta åtgärdsprogram för kommuner med fler än 100 000 invånare.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Vattenförvaltning

Inom ramen för det så kallade vattendirektivet behandlas alla yt- och grundvatten. Inom vattenförvaltningen har en klassning av alla vattens kemiska och ekologiska status gjorts, miljö kvalitetsnormer har antagits.

Varnan bedömdes vid senaste klassningen år 2009 ha god kemisk status exklusive kvicksilver. I Sverige överstigs idag EU:s gränsvärde för kvicksilver i alla ytvattenförekomster. Den främsta anledningen till det är internationella luftnedfall.

Vid samma klassning bedömdes Varnans ekologiska status vara god.

Planens genomförande bedöms inte påverka Varnans status. Spillvatten kommer att anslutnas till de kommunala ledningsnäten och omhändertas och renas på ett betryggande sätt innan det når recipient. Dagvatten från hårdgjorda ytor kommer att omhändertas via dagvattennätet.

Sammantaget bedöms inte ett genomförande av planen påverka möjligheterna att uppnå MKN för Varnan vilka är god kemisk ytvattenstatus år 2015 och god ekologisk status år 2015.

Strandskydd

Planområdet ligger inte inom strandskyddat område.

Ställningstagande

Planen bedöms vara förenlig med berörda kapitel i MB.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Natur och markförhållanden

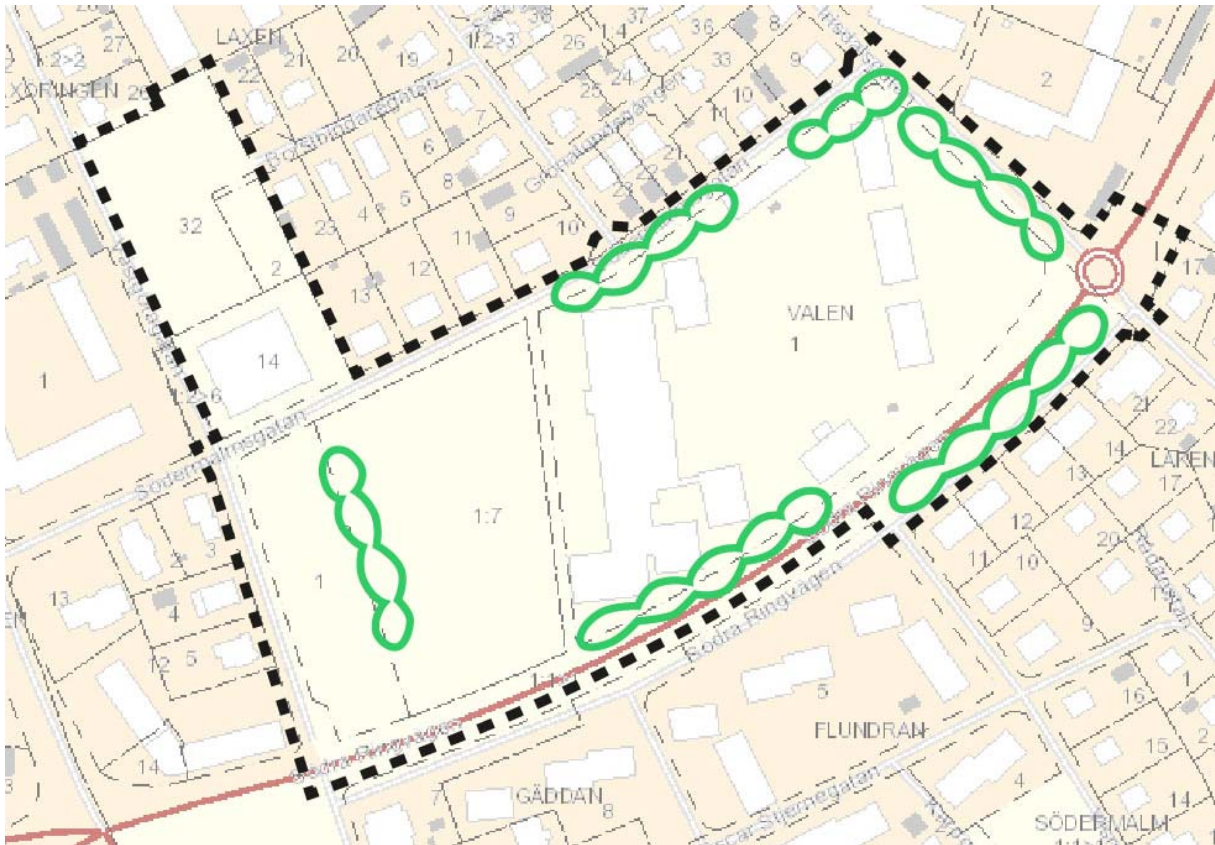
Mark, vegetation och djurliv

Området är i huvudsak plant och består till största del av skolbyggnader med tillhörande skolgård. På skolområdet öster och väster om gruppen av skolbyggnader finns parkliknande områden med gräsytor, större lövträd och buskar. Själva skolgården består till stor del av grus- och asfaltytor.

Längst i väster finns en gräsbevuxen rivningstomt med några större lövträd, fruktträd och trädgårdsbuskar. Mellan rivningstomten och skolområdet finns en trädrida bestående av såväl sly som större träd.

Trädraderna längs Södermalmsgatan, Irisdalsgatan och längs Södra Ringvägen räknas som alléer och omfattas därför av generellt biotopskydd. Definitionen av en allé är i detta fall minst fem lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad. För att avverka träd i dessa alléer krävs dispens från biotopskyddet. Ansökan om dispens görs till länsstyrelsen.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Karta: Alléer och trädrader inom planområdet som omfattas av generellt biotopskydd.

Norr om idrottshallen finns en större klippt gräsyta som används för utomhusidrott. Här finns även en mindre parkering.

Väster om huvudbyggnaden finns en öppen parkdel med gräsytor och större uppvuxna träd och buskar.

Skolans innergård består till största del av grus och asfalt

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Öster om paviljongerna finns gräsytor med enstaka träd och buskar. Marken är även lite kuperad.

Längst i väster, avgränsad från skolan av en träddiå, ligger en grönyta där det tidigare fanns bostäder. Här finns bl.a. fruktträd och en rad almar längs gatan.

Med planförslaget kommer markens topografi sannorlikt inte att förändras i någon större grad. Delar av det parkliknande området väster om de nuvarande skolbyggnaderna kommer att tas i anspråk för en ny skolbyggnad medan övriga delar omvandlas till skolgård och andra ytor som behövs för skolans verksamhet.

På rivningstomten längst i väster kan vissa ytor komma att tas i anspråk för angöringsytor ämnade för hämtning och lämning samt för personalparkering medan andra ytor blir en del av skolgården.

Vid utformningen av såväl skolgård som övriga ytor för skolans verksamhet bör hänsyn tas till större träd och övrig befintlig vegetation.

Geotekniska förhållanden

Enligt Statens geologiska undersöknings (SGU) jordartskartering består planområdets mark mestadels av lera, men även utav fyllning i de norra delarna. I tidigare detaljplaneläggning av området (detaljplan 315 *Ändring av stadsplan för Södermalmsskolan*) konstateras att grundförhållandena inom planområdet är relativt goda.

I samband med utbyggnad av ett bostadshus inom fastigheten Forellen 2 år 1992 utfördes en mindre geoteknisk undersökning. Forellen 2 är belägen ca 50 m väster om planområdet. Vid denna undersökning konstaterades att marken bestod av, överst, ca 0,3 m matjord följt av 2-2,5 m fast lera (torrskorpelera). Efter den fasta leran följde 13-14 m lös lera innan borrhopp mot berg.

En mer omfattande geoteknisk undersökning bör utföras i samband med projekteringen för att anpassa grundläggningen till de specifika förhållandena. Den geotekniska undersökningen ska även användas för att bestämma hur gräv- och schaktarbeten ska bedrivas så att risken för skador på befintlig bebyggelse minimeras.

Fornlämningar

Det finns inga kända fornlämningar inom området idag. Om fornlämningar påträffas under gräv- eller schaktarbete ska länsstyrelsen underrättas enligt kulturminneslagen.

Förorenad mark

Norr om idrottshallen i kvarteret Laxen finns det enligt länsstyrelsens databas över förorenade områden ett område som kan vara förorenat. Någon närmare information om vilken typ av verksamhet som funnits på platsen finns inte i databasen. Området är placerat i riskklass 4 vilket

Planbeskrivning Södermalmsskolan

innebär att eventuella föroreningar bedöms utgöra liten risk för människor och miljö. Någon markundersökning har inte gjorts. Enligt uppgift låg här Kristinehamns träförädling med sågverk och hyvleri. Verksamheten sträckte sig ända ner till Södermalmsgatan och även över på nuvarande Västgötagatans västra sida.

Innan Södermalmsskolan anslöts till fjärrvärmenätet vändes skolan med olja. Oljetanken var placerad vid sydvästra delen av huvudbyggnaden utanför dåvarande pannrummet. Tanken avslutades i samband med övergången till uppvärmning med fjärrvärme.

Förutom ovanstående finns det ingen sedan tidigare känd markanvändning inom området som gör det troligt att misstänka att ytterligare föroreningar finns. Skulle markföroreningar påträffas under gräv- eller schaktarbete ska tillsynsmyndigheten (Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten vid Kristinehamns kommun) kontaktas enligt MB 10 kap. 11 §.

Radon

Radon är en gas som kan innebära risker för människors hälsa och säkerhet och kan förekomma i luft och vatten. För att minska konsekvenserna för långvarig exponering i inomhusmiljö finns gällande riktvärden (*Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus*) för bostäder och lokaler för allmänna ändamål på 200 Bq/m³.

En radonmätning utfördes 2014-12-01 till 2014-12-11 i tre av de äldsta byggnaderna, paviljong 1-3 (Se avsnitt *Bebyggelse och gestaltning* nedan.). Denna visade på förhöjda värden i paviljong 3. Paviljongen kommer att åtgärdas genom tätning av sprickor och förbättrad ventilation av grunden.

Baserat på resultaten av radonmätningen i de tre äldsta paviljongerna ska grundläggning utföras radonskyddande. Detta innebär att byggnadsdelar som står i kontakt med jorden utformas så att luft från marken förhindras från att tränga in i byggnaden, särskilt vid håltagningar i golv för genomföringar och dylikt. Om radonmätning/utredning kan uppvisas i bygglovansökan som visar på lägre radonhalter kan traditionell grundläggning accepteras.

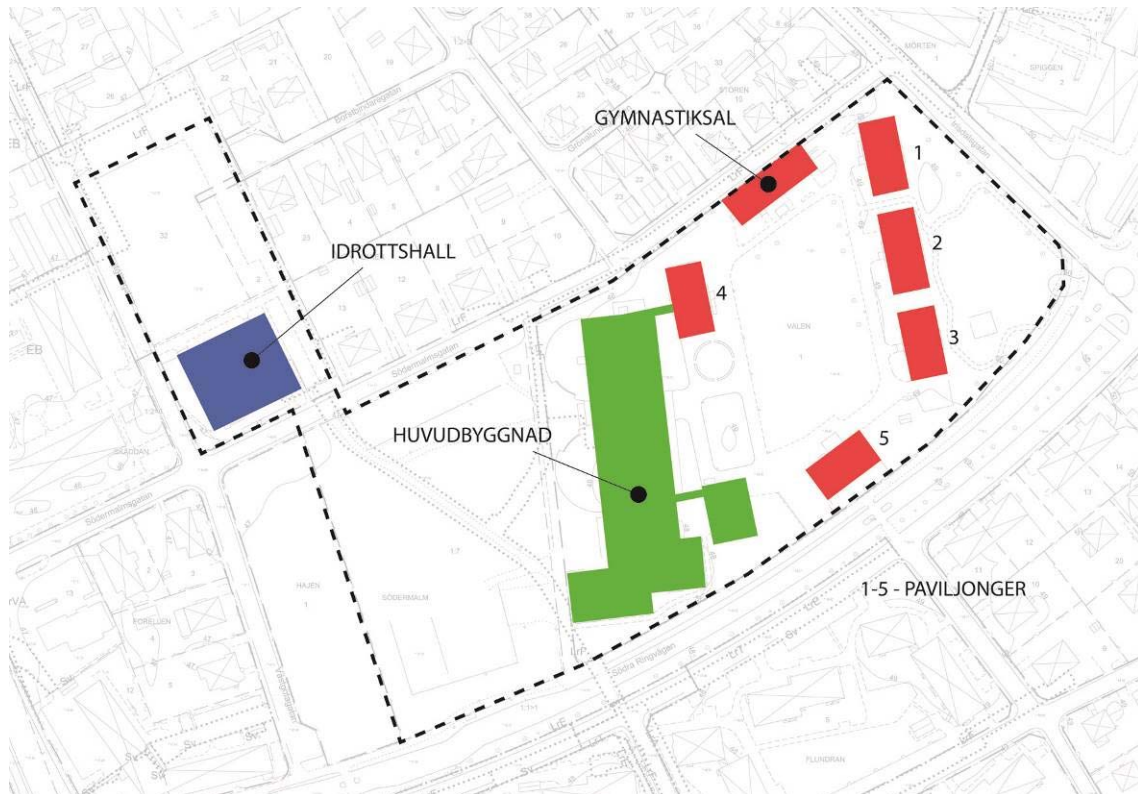
Bebyggelse och gestaltning

Skolområdet

Södermalmsskolan ligger centralt i Kristinehamn och här går idag ca 600 elever från förskoleklass till och med årskurs nio. Skolan består av en huvudbyggnad från 1940-talet, en idrottshall från 1960-talet samt fem äldre paviljonger och en gymnastiksal från 1910-talet. Huvudbyggnaden är kompletterad och tillbyggd i omgångar, senast år 2006.

I skolans lokaler finns även fritidshem dit barnen går efter skolan. De olika byggnadernas placering på skolområdet framgår av kartan nedan.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Karta: Nuvarande skolområde och bebyggelse. Röda byggnader årskurs F-6, gröna byggnader årskurs 7-9.

Förskoleklass samt årskurs ett till sex bedriver sin huvudsakliga verksamhet i de äldre paviljongerna medan årskurs sju till nio håller till i huvudbyggnaden. I huvudbyggnaden finns även gemensamma funktioner som mat- och slöjdsalar.

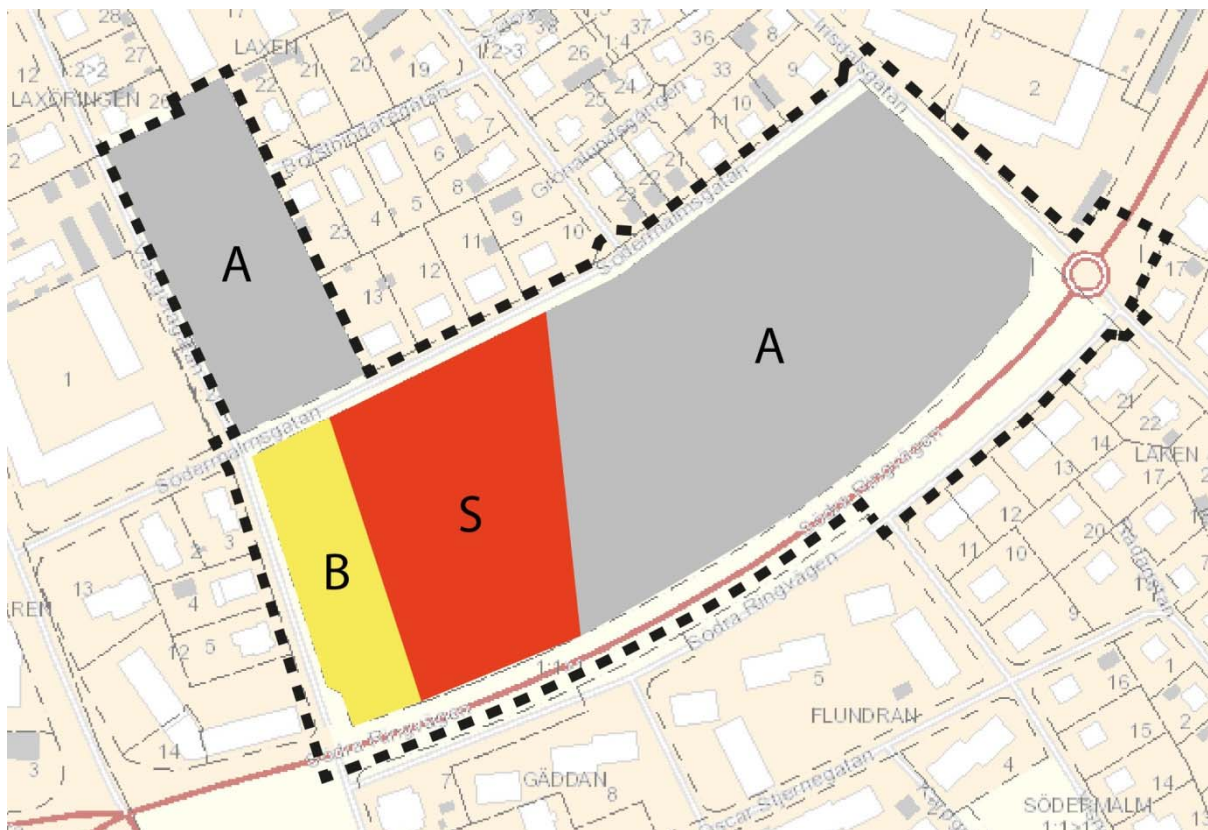
Foton: Två av de ursprungliga paviljongerna. Paviljongen på den högra bilden har en nyare tillbyggnad med trappa och hiss.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Foton: Den större huvudbyggnaden sedd från väster, bilden till vänster, och från öster.

De planmässiga förutsättningarna för dagens bebyggelse framgår av nedanstående karta. Områdena för allmänt ändamål (A) och bostäder (B) regleras av plan 315 *Södermalmsskolan* medan området för skoländamål (S) regleras av plan 462 *Södermalm 1:7 m.fl.*

Karta: Nuvarande markanvändning. A-allmänt ändamål, B-bostäder och S-skola.

Kulturmiljö och gestaltning

De äldsta delarna av Södermalmsskolan, paviljongerna och gymnastikbyggnaden uppfördes under 1910-talet som folkskola. Dessa skolbyggnader är byggda i nationalromantisk stil med fasad i rött tegel, putsade fält, utskjutande entrépartier med trappstegsmönstrade spetsar och socklar i huggen natursten.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Det största kulturmiljövärdet i dessa byggnader ligger i tegelfasaderna med sina putsade fält, konsoller av profilerat tegel vid takfoten samt socklar av natursten. Utmärkande för paviljongerna är också deras tydligt markerade, välarbetade entrépartier och valmade tak. I förhållande till sin ålder är byggnaderna välbevarade. Dock är de ursprungliga småspröjsade fönstren ersatta med nya som har färre spröjs. Även entrédörrarna är utbytta och lertegeltaken är ersatta med betongpannetak.

Illustration: Originalritning på en av de ursprungliga paviljongerna.

En större utbyggnad av skolan skedde i mitten av 1940-talet. Då byggdes den långsträckt byggnaden mot parkområdet i väster. Denna byggnad är uppförd i ljus slammat tegel med vindfång och andra detaljer i rött tegel. Samtidigt uppfördes en ny gymnastiksal (nuvarande slöjdbyggnad). Gymnastiksalen byggdes om ganska kraftigt i samband med att den gjordes om till slöjdbyggnad i början av 1960-talet.

Av de två byggnader som byggdes på 1940-talet finns de största kulturmiljövärdena hos den större byggnaden. Hos denna är det den putsade fasaden och de karaktäristiskt utformade fönstren har de största värdena.

Illustration: Originalritning på 1940-talets skolbyggnad..

I mitten av 1970-talet tillkom två nya envånings byggnadskroppar i söder innehållande skolmatsal samt tecknings- och musiksal. Dessa är utförda i rött tegel med valmade tak som knyter an till de äldsta skolbyggnaderna. Fönstren har tidstypiskt bruna karmar och bågar.

Nästa stora utbyggnad skedde ett par år in på 2000-talet då en ny byggnadskropp uppfördes parallellt med 1940-talet skolbyggnad. Mellan de två byggnadskropparna bildades en täckt innegård med trapphus och vistelseytor. Samtidigt skapades en ny huvudentré till byggnaden från

Planbeskrivning Södermalmsskolan

väster. Den nya entrén bryter av 1940-talets långsträckta fasad och delar upp den i två delar. Mot öster döljer den nya byggnadens röda tegelfasad fasaden på den äldre byggnaden.

Förutom de enskilda byggnadernas värden så finns ett värde i den sammanhållna bebyggelsen med dess gruppering kring den stora öppna skolgården.

Norr om Södermalmsgatan ligger skolans idrottshall som är uppförd 1963. Hallen har ett djärvt modernistiskt formspråk och består av två volymer uppförda i rött tegel med stora uppglasade partier. Idrottshallens kulturmiljövärde ligger främst i det konsekvent moderistiska formspråket där de stora uppglasade väggpartierna är en av de viktigaste beståndsdelarna.

I planförslaget ges de fem äldre paviljongerna och gymnastiksalen rivningsförbud och varsamhetsbestämmelser med syfte att bevara byggnadernas karaktärsdrag. Även 1940-talets skolbyggnad och idrottshallen ges varsamhetsbestämmelser.

Paviljongernas samt övrig bebyggelses huvudsakliga kulturmiljövärden sammanfattas i tabellen nedan. Det är dessa värden som ligger till grund för skydds- och verksamhetsföreskrifterna.

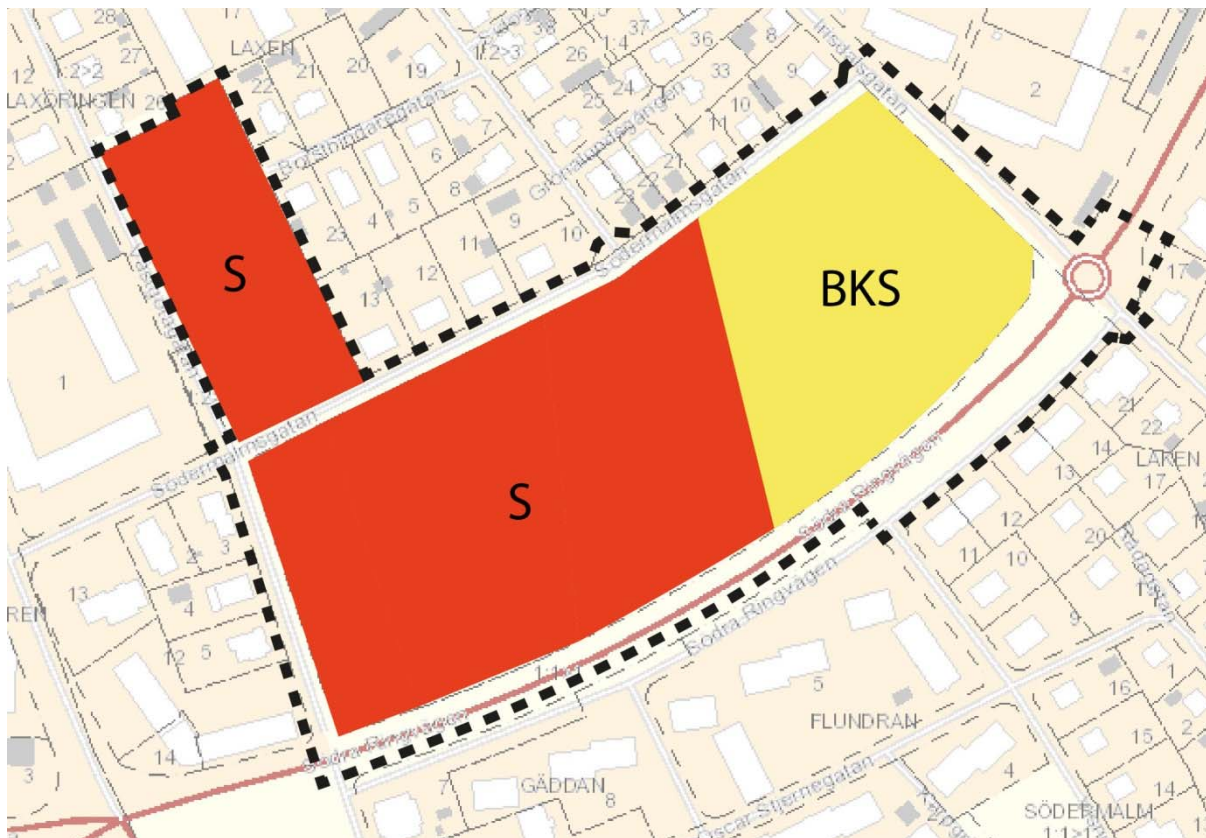
Byggnad(er)	Huvudsakliga kulturmiljövärden
Paviljongerna och gymnastiksalen	Det nationalromantiska formspråket med tegelfasaderna med sina putsade fält, konsoller av profilerat tegel vid takfoten samt socklar av natursten. Utmärkande för paviljongerna är också deras tydligt markerade, välarbetade entrépartier och valmade tak. Vid byte av taktäckning eller fönster bör en återgång till originallika utföranden eftersträvas. Om till exempel taken behöver bytas bör lertegel ersätta betongpannorna, nya fönster vara av trä och småspröjsade och så vidare.
Huvudbyggnaden (den ursprungliga delen från 1940-talet)	Den putsade fasaden och fönstersättningen med de karaktäristiskt utformade fönstren.
Idrottshallen	Tegelfasaden samt det konsekventa modernistiska formspråket med horisontella fönsterband och stora uppglasade partier.

Förslag till förändring

Planförslaget vill göra det möjligt att bygga ut Södermalmsskolan åt väster. På längre sikt är det också önskvärt att kunna avyttra de tre paviljongerna längst i öster för annan verksamhet. I planläggningen ingår också att analysera den allmänna trafiksituationen kring skolan, främst med fokus på den trafik som genereras av skolverksamheten.

I planförslaget ändras användningen så att hela det nuvarande och planerade skolområdet får användningen skola (S). För att möjliggöra avyttring av de äldre byggnaderna i östra delen får dessa även användningarna bostäder (B) och kontor (K) som komplement till användningen skola. I kontorsändamålet innefattas även verksamheter så som hantverk, kafé och andra icke störande verksamheter. Det vill säga verksamheter som inte medför störning av betydelse för omgivningen.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Karta: Framtida markanvändning. B-bostäder, K-kontor och annan icke störande verksamhet samt S-skola.

Tillåtna byggnadshöjder anpassas till existerande och omgivande bebyggelse. Det vill säga i norr mot Södermalmsgatan tillåts bebyggelse i två våningar (byggnadshöjd 8 meter) och i söder mot Södra Ringvägen bebyggelse i tre våningar (byggnadshöjd 12 meter). I området med idrottshallen och ytan för uteidrott tillåts en högsta nockhöjd (högsta del av takkonstruktionen) på 12 meter vilket i stort sett motsvarar den högsta byggnadshöjd på 10,6 meter som dagens plan tillåter.

Då skolverksamheten förändras över tid krävs en viss flexibilitet vad gäller ytor för parkering och utrymme för hämtning och lämning. Planen pekar därför inte ut platser för detta. Störst behov av utrymme för hämtning och lämning finns i närheten av de lokaler som används av förskoleklass samt årskurs ett till sex. Så länge de tre paviljongerna längs i öster används av förskoleklass samt årskurs ett till sex kommer även i fortsättningen funktioner för hämtning och lämning att finnas i östra delen av planområdet. Skulle en omDispositionering av skolans lokaler att ske kan utrymme för hämtning och lämning att behöva anordnas i västra delen av planområdet. Utrymme kan skapas genom att zoner med korttidsparkering inrättas på någon av de omgivande gatorna eller genom att ta ytor inom skolområdet i anspråk.

Friytor

Lek och rekreation, park och naturmiljö

Det finns idag god tillgång till grönytor och olika typer av lekmiljöer inom planområdet. Framför huvudbyggnadens ingång i väster finns öppna gräsytor med större uppvuxna träd och buskar som bildar skuggiga rum. Här finns också gamla, numera igenväxta tennisbanor. Öster om huvudbyggnaden ligger den ursprungliga skolgården. I mitten finns en stor öppen grusyta för fotboll med mera och runt omkring finns mindre ytor med bland annat pingisbord, gungor och

Planbeskrivning Södermalmsskolan

andra lekredskap. Bakom och mellan paviljongerna finns också lekmiljöer med till exempel gungor, klätterställning, sandlåda och öppna gräsytor.

Foton: En variation av lekmiljöer, anpassade till olika åldrar, finns inom skolområdet.

Längst i väster där de numera rivna bostadshusen låg, har den före detta trädgårdsmarken utvecklats till en vildvuxen grönyta.

Bakom idrottshallen, på norra sidan Södermalmsgatan finns en större gräsyta/fotbollsplan för uteidrott.

Planförslaget innebär att ny bebyggelse tillåts väster om nuvarande huvudbyggnad. Detta innebär att delar av de öppna ytorna kommer att försvinna. Eventuell omDispositioneringen av ytorna för hämtning/lämning och parkering kan också komma att påverka grönyterna inom skolområdet.

Det finns ingen lagstiftning som reglerar hur stor friyta som krävs per barn. Enligt PBL ska det finnas en tillräckligt stor friyta. Vad som är tillräckligt är sedan upp till kommunerna att bedöma. Som underlag till kommunernas bedömning finns bland annat Boverkets allmänna råd om utformning och planering av friytor vid skolor². I råden framhålls att friytan bör vara så rymlig att det utan svårighet eller risk för omfattande slitage går att ordna varierande terräng- och vegetationsförhållanden. Friytan bör också kännetecknas av goda sol- och skuggförhållanden, god luftkvalitet samt god ljudkvalitet. Yngre elever behöver mer friyta per elev än större. Boverket har också tillsammans med Movium tagit fram vägledningen *Gör plats för unga! En vägledning för utformning och förvaltning av skolans utemiljö*³. I denna rekommenderas 30 m² friyta per barn i grundskola. För 850 barn innebär detta ett behov av 25 000 m² friyta (exklusive parkering och liknande) inom skolområdet.

När det gäller placering är råden från Boverket att friytan bör placeras i direkt anslutning till skolbyggnader för förskoleklass, årskurs ett till sex och fritidshem och att eleverna självständigt bör kunna ta sig mellan skolbyggnaden och friytan. För årskurs sju till nio bör friytan placeras i direkt eller i nära anslutning till skollokalerna.

---

² Boverkets allmänna råd (2015:1) om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet.

³ *Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö*. Boverket och Movium 2015.

Service och verksamheter

Offentlig service

Planområdet ligger i centrala Kristinehamn med god tillgång till offentlig service.

Kommersiell service

Planområdet ligger cirka 400 meter från Kristinehamns centrum varför tillgången är god även till kommersiell service.

Gator och trafik

En trafikutredning⁴ har utförts för att belysa den nuvarande trafiksituation kring Södermalmsskolan samt för att få en uppfattning om hur den kommande trafiksituationen kan komma att se ut. Utredningen utgår från att det i dagsläget går ca 600 elever på skolan och att personalen består av ca 90 personer. När den planerade utbyggnaden står klar beräknas ca 850 elever gå på skolan och 130 personer arbeta där.

Det ökande elevantalet innebär att så väl antalet elever som skjutsas bil som elever som går eller cyklar till skolan kommer att öka vilket innebär ökad belastning och trängsel på gatunätet kring skolan.

Då upptagningsområdet kommer att öka och större delen av de tillkommande eleverna är låg- och mellanstadieelever antas antalet elever som skjutsas med bil öka förhållandevis mer än antalet elever som går eller cyklar till skolan. I dagsläget⁵ skjutsas ca 180 elever i sammanlagt 120 bilar till skolan. En proportionell ökning av antalet skjutsade elever skulle innebära att 255 elever i 185 bilar kommer att skjutsas till skolan. Sannolikt ökar alltså antalet skjutsade mer än detta. Skjutsas alla tillkommande elever innebär detta att 430 elever kommer att skjutsas till skolan varje dag. Med samma antal elever i varje bil skulle detta generera ca 285 bilar. Det vill säga, mer än en fördubbling av trafiken jämfört med dag.

Trafiken till skolan är och förutsätts även fortsättningsvis att vara koncentrerad till vissa tider under dagen. Detta innebär att trafiken vid dessa tidpunkter kan upplevas som både intensiv och påtaglig.

Nedan presenteras först dagens trafiklösning, hur den klarar av att hantera ett ökat elevantal och vilka uppenbara brister som finns. Till sist presenteras några förslag på möjliga åtgärder för att öka trafiksäkerheten kring skolan.

Då det är ovisst hur eleverna kommer att fördelas inom skolområdet och det inte finns någon tidsplan för när paviljongerna i östra delen av planområdet kan komma att avvecklas kan inte någon trafiklösning låsas fast med detaljplanen. I stället kommer trafiken inom planområdet att regleras med hjälp av lokala trafikföreskrifter vilket är det vanligaste sättet att reglera trafiken på lokalgator inom tätorten. Med lokala trafikföreskrifter kan avstängningar, enkelriktningar, hastighetsnedsättningar med mera regleras. Byggande av gång- och cykelbanor på gatumark behöver heller inte regleras i detaljplan.

---

⁴ Trafikutredning Södermalmsskolan, SWECO Civil AB, Karlstad 2015-05-12.

⁵ Uppgifter från trafikutredningen baserade på platsbesök 2015-02-04.

Gatunät, gång-, cykel- och mopedtrafik

Gång- och cykelvägar

Befintliga gång- och cykelvägars anslutning till skolan är på flera sätt ofullständiga då de slutar abrupt, saknar koppling till andra gång- och cykelvägar och till skolans entréer. Oskyddade trafikanter, det vill säga gående och cyklister använder därför i hög grad närliggande gator anpassade i huvudsak för biltrafik för att ta sig till och från skolan.

Södermalmsgatan

Södermalmsgatan har idag dubbelriktad trafik och är avstängd vid korsningen med Gröna gatan vilket delar den i två delar. Denna lösning fungerar relativt bra idag men vid högre belastning av såväl bilar som gående och cyklister kommer det att bli trångt och rörigt med dålig framkomlighet som följd, framför allt i östra delen av Södermalmsgatan där huvuddelen av dagens hämtning och lämning sker. De problem som finns idag beror bland annat på att östra delen av Södermalmsgatan är dubbelriktad vilket innebär att det blir trångt på den smala gatan, särskilt när bilar bryter mot förbudet att stanna som råder på norra sidan av gatan. Problem kan också uppstå när bilar parkerar i vändzonen väster om avstängningen vid Gröna gatan.

Västgötagatan

Förslaget till ny detaljplan innebär att skolans område växer västerut i riktning mot Västgötagatan. Västgötagatans södra del kan därför antas bli en yta för hämtning och lämning. Dagens utformning, med vändzon i söder, komplicerar ett bra trafikflöde om angöring ska till ny yta för hämtning och lämning ska ske från Västgötagatan.

Gröna gatan

Gröna gatan används av bilar som ska hämta och lämna elever vid angörningsplatsen på Södermalmsgatan. Gatan är också en av de skolvägar som används mest av elever som går och cyklar till skolan och har därför nyligen försetts med en separat gång- och cykelbana.

Irisdalsgatan

Irisdalsgatan används likt Gröna gatan av bilar som ska angöra skolan vid Södermalmsgatan. Detta innebär dock att bilarna tenderar att stanna eller parkera på norra sidan av Södermalmsgatan, där det är stoppförbud, när de ska hämta eller lämna barn. Vid ökad trafik utmed gatan kan stora oreda i trafikmiljön förväntas. Andelen gående och cyklister som angör skolans område via Irisdalsgatans upphöjda övergångsställe är högt. Gång- och cykelväg saknas sista 50 metrarna från Irisdalsgatan in till skolan varför dessa tvingas ut i den redan röriga trafiken på Södermalmsgatan.

Förslag till åtgärder

Detaljplanen gör det möjligt att bygga ut Södermalmsskolan så att den kan ta emot fler elever. Den gör det också möjligt att avyttra paviljongerna längst i öster vid ett framtida lägre elevantal. På grund av osäkerheten i hur skolområdet kommer att utnyttjas i framtiden och att det är viktigt att kunna anpassa trafiklösningen när nya behov uppstår, kommer inte planen att låsa fast några trafiklösningar. Bästa stöd för att kunna skapa anpassade trafiklösningar över tid är att lägga Västgötagatan och Södermalmsgatan som lokalgator och sedan reglera trafiken med lokala trafikföreskrifter. Som nämnts tidigare är det möjligt att införa avstängningar, enkelriktningar, hastighetsnedsättningar med mera med hjälp av lokala trafikföreskrifter.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

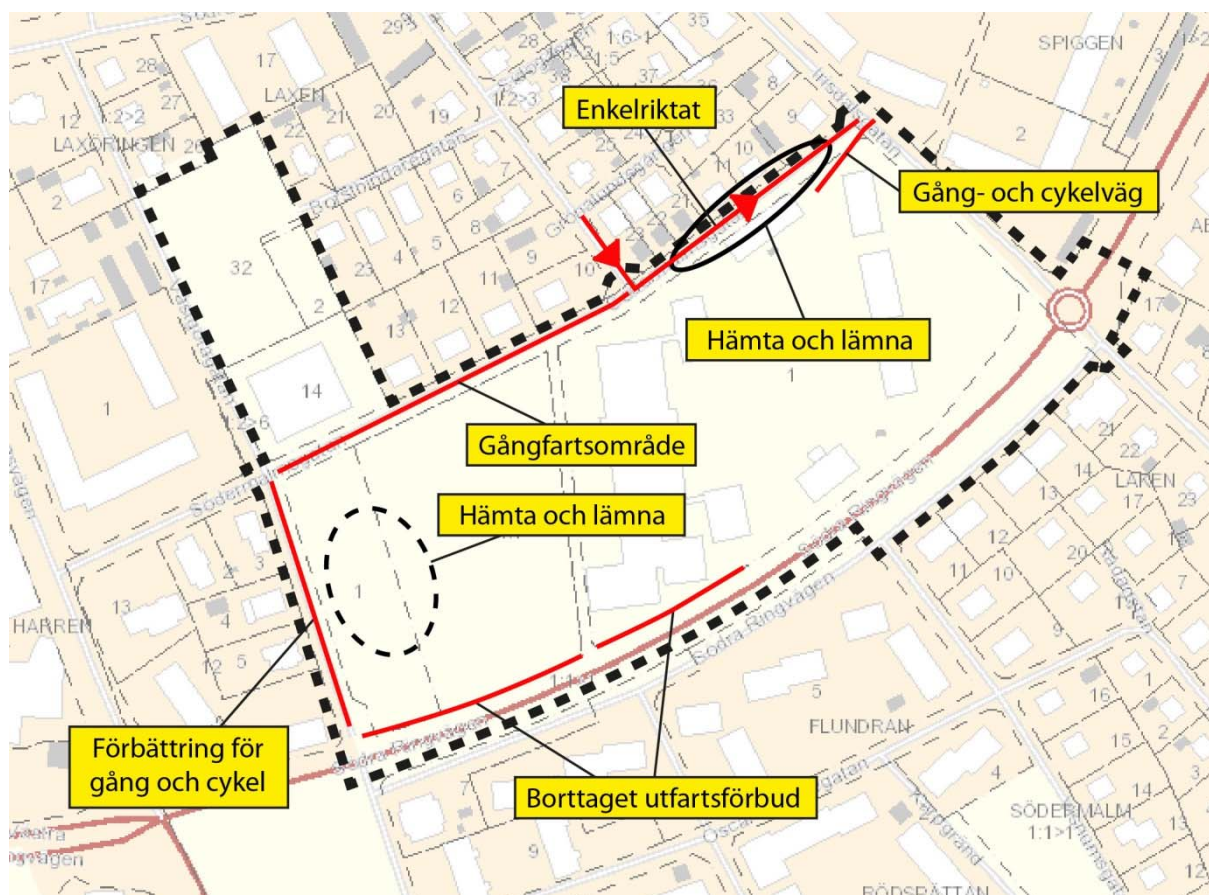
Nedan presenteras ett antal åtgärder som kan användas beroende på hur skolan kan komma att utformas.

Södermalmsgatan

Då det är troligt att en stor del av hämtning och lämning även i framtiden kommer att ske på östra delen av Södermalmsskolan bör trafiksituationen på gatan förbättras. Det enklaste sättet att minska trängseln är att enkelrikta denna del av Södermalmsgatan och bara tillåta fordonstrafik åt öster.

En annan åtgärd som minskar belastningen på gatan är att öppna en ny ingång för gående och cyklister till skolområdet direkt från Iridalsgatan så att dessa inte behöver trängas med bilarna på Södermalmsgatan.

I västra delen av gatan, från Västgötagatan fram till Gröna gatan skulle ett gångfartsområde kunna anläggas för att hålla nere hastigheten. Det vill säga, gatan utformas på ett sådant sätt att det upplevs som om gående har företräde och hastigheten anpassas därefter. Ett gångfartsområde kan också kombineras med avstängning för genomfartstrafik för att ytterligare minska trafiken på gatan.

Karta: Några möjliga förändringar av trafiklösningen kring Södermalmsskolan.

Västgötagatan

I och med att skolområdet växer väster ut är det sannolikt att en ny plats för att hämta och lämna elever behövs i västra delen av skolområdet. För att få bort bilar och elever från gatan bör ny yta för hämtning och lämning placeras på kvartersmark, det vill säga på skolområdet. Tillfart kan komma ordnas från Västgötagatan. Ett annat alternativ är att ta in trafiken direkt på skolområdet från Södra Ringvägen.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Då gång- och cykelstråket genom Södermalmsparken försvinner är det viktigt att förbättra möjligheten att gå och cykla längs Västgötagatan.

Södra Ringvägen

För att möjliggöra infart till skolområdet från söder tas nuvarande infartsförbud bort från Västgötagatan fram till och med Södermalmsskolans huvudbyggnad.

Kollektivtrafik

Möjligheten att åka kollektivt till Södermalmsskolan är god. Både tätortstrafiken och regionala busslinjer trafikerar Södra Ringvägen och busshållplats finns intill skolan.

Parkering, varumottagning, utfarter

Parkering för personal och besökare till skolan finns längs med Södermalmsgatan inom planområdet. Vid Södermalmsskolans huvudbyggnads sydvästra hörn del finns ett varuintag till skolköket. Här finns också skolans avfallshantering. In- och utfartsväg för transporter och sophantering föreslås med anslutning till Södra Ringvägen för att inte få in tyngre fordon bland bostadsbebyggelsen och för att separera de tunga fordonen från gång- och cykeltrafik till och från skolan.

Störningar

Buller

Skollokaler och kontor

För undervisnings- och arbetslokaler föreslog Naturvårdsverket 1991 (*Buller från vägtrafik. Allmänna råd remissutgåva*) följande riktvärden för buller från vägtrafik:

55 dBA ekvivalentnivå utomhus vid undervisningslokaler

65 dBA ekvivalentnivå utomhus vid arbetslokaler

30 dBA ekvivalentnivå inomhus i undervisningslokaler

40 dBA ekvivalentnivå inomhus i arbetslokaler

Planområdet ligger intill Södra Ringvägen, vilket är den väg i områdets närhet som genererar mest buller, se bullerkarta över ekvivalentnivåer från vägtrafik nedan. Som framgår av bullerkartan ligger ekvivalentnivåerna på skolgården till största delen under 55 dBA. Närmast vägen ligger nivåerna något högre. En ny skolbyggnad i södra delen av skolområdet mellan Södra Ringvägen och skolgården skulle bidra till att minska bullernivåerna på skolgården ytterligare. Att uppnå godkända bullernivåer inomhus kan klaras genom ordentlig ljudisolering av de fasader som vetter mot Södra Ringvägen.

Alternativt kan skolbyggnaden placeras längre norr ut. Olika typer av bullerskydd kan då placeras mot Södra Ringvägen för att dämpa bullret på skolgården.

Bestämmelse införs om att på ytor inom skolområdet avsedda för lek och pedagogisk verksamhet får inte ekvivalent ljudnivå överstiga 55 dBA. Om sådana ytor planeras på mark där ekvivalent ljudnivå överstiger 55 dBA ska bullerskydd uppföras.

Bostäder

Planen tillåter dels att paviljongerna i östra delen av planområdet omvandlas till bostäder men också att nya bostäder byggs. För bostäder gäller *Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader*, SFS 2015:216, och enligt denna bör inte buller från spårtrafik och vägar överskrida:

1. 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och
2. 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

För en bostad om högst 35 kvadratmeter gäller i stället för vad som anges i punkt 1 ovan att bullret inte bör överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Om den ljudnivå som anges i punkt 1 ovan ändå överskrids bör:

- A. minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden, och
- B. minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids mellan kl. 22.00 och 06.00 vid fasaden.

Vid en sådan ändring av en byggnad som avses i 9 kap. 2 § första stycket 3 a plan- och bygglagen⁶ (2010:900) gäller i stället för vad som anges i punkt A ovan att minst ett bostadsrum i en bostad bör vara vänt mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden.

Om den ljudnivå om 70 dBA maximal ljudnivå som anges i punkt 2 ändå överskrids, bör nivån dock inte överskridas med mer än 10 dBA maximal ljudnivå fem gånger per timme mellan kl. 06.00 och 22.00.

Om paviljongerna som i dagläget är undervisningslokaler ska omvandlas till bostäder gäller då att minst ett bostadsrum i en bostad bör vara vänt mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden. Enligt bullerkartan har alla paviljonger utom en minst en långsida där är ekvivalentnivån är under 55 dBA. För den paviljong som inte når upp till detta handlar det om två till tre meter av fasaden som utsätts för högre ekvivalentnivåer än 55 dBA. Baserat på paviljongernas utformning är det ändå inget som tyder på att det inte går att ordna planlösningar som innebär att samtliga bostäder i paviljongen får minst ett bostadsrum där 55 dBA inte överskrids vid fasaden.

För bostäder i nya byggnader gäller att minst hälften av bostadsrummen i en bostad ska vara vända mot en sida där varken 55 dBA ekvivalent ljudnivå överskrids eller 70 dBA maximal ljudnivå överskrids mellan kl. 22.00 och 06.00. Bestämmelse om bullerskydd mot Södra Ringvägen och Irisdalsgatan har införts i planen som villkor för att marken ska få användas för bostäder i nya byggnader. Med bullerskydd bedöms såväl godkända ekvivalent- som maximalnivåer för nybyggnad av bostäder kunna uppnås.

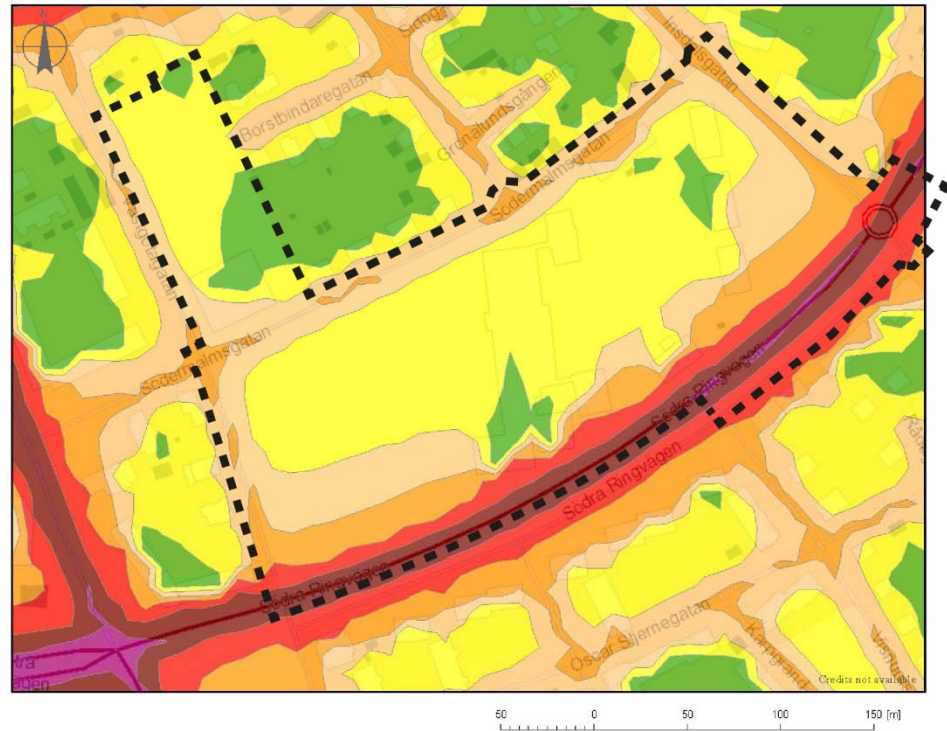
⁶ Med sådan ändring avses ”annan ändring av en byggnad än tillbyggnad, om ändringen innebär att byggnaden helt eller delvis tas i anspråk eller inreds för ett väsentligen annat ändamål än det som byggnaden senast har använts för eller enligt senast beviljade bygglov har anpassats till utan att den avsedda användningen kommit till stånd”

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Teckenförklaring

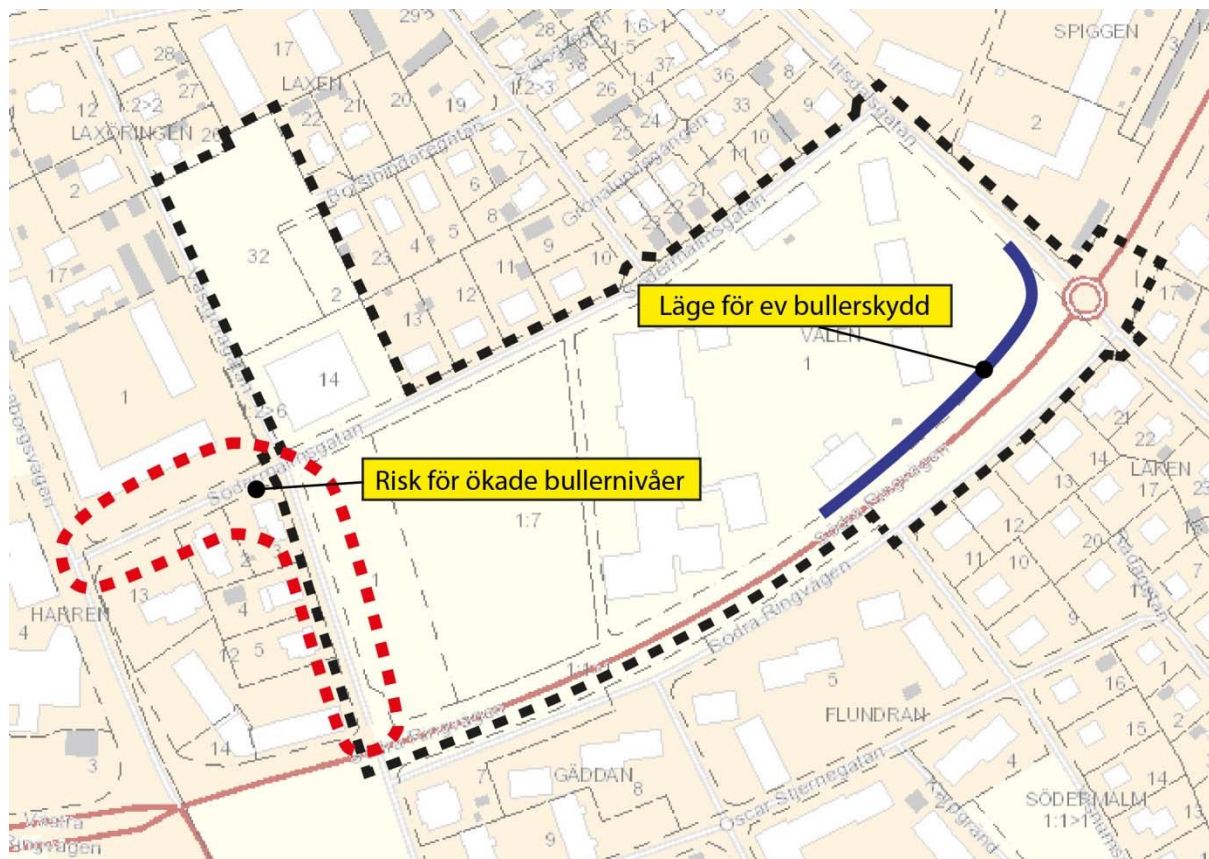
- <35
- 35-40
- 40-45
- 45-50
- 50-55
- 55-60
- 60-65
- 65-70
- >70

Karta: Bullervärden för väg- och tågtrafik ekvivalentnivå dBA, planområdet inringat. Karta: Kristinehamns kommun 2007.

En utökning av skolområdet mot väster medför att fler kommer att hämta och lämna elever i västra delen av skolområdet. Beroende på var ytan för hämtning och lämning placeras och hur angöringen till denna yta anordnas kan boende längs Södermalmsgatan och Västgötagatan utsättas för ökade bullernivåer. Se karta nedan.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Karta: Område med risk för ökade bullernivåer om angöring till ny yta för att hämta och lämna elever ordnas från Södermalmsgatan och Västgötagatan samt föreslaget läge för bullerskydd om nya byggnader för bostäder ska uppföras i östra delen av planområdet.

Om angöring till ny yta för hämtning och lämning ordnas från Södra Ringvägen bedöms inte bullernivåerna för boende längs Västgötagatan påverkas så att gränsvärdena i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader överskrids. Om det i efterhand skulle visa sig att bullerstörning ändå skulle uppstå finns möjlighet att uppföra bullerskydd mellan Västgötagatan och ytan för hämtning och lämning inne på skolområdet.

Risk och säkerhet

Trafik

Säkerhetsrisker brukar delas i individrisker (risker för enskilda individer) och samhällsrisker (risker för ett stort antal människor). De främsta säkerhetsriskerna inom planområdet är individrisker relaterade till biltrafiken.

För de elever som bor söder om Södermalmsskolan innebär korsandet av Södra Ringvägen en risk. Södra Ringvägen har byggts om på senare år. Bland annat har vägbanan smalnats in och en separat gång- och cykelbana har anlagts på gatans norra sida. En rondell har byggts in korsningen mellan Södra Ringvägen och Iridalsgatan/Linnégatan vilken bidrar till att få ner hastigheten utanför skolområdet. På sträckan mellan Iridalsgatan och Västgötagatan finns fyra övergångsställen varav tre med refug.

Det som i dagsläget upplevs som den största trafiksäkerhetsmässiga risken är trängseln på östra delen av Södermalmsgatan i samband med hämtning och lämning. Den dubbelriktade gatan är inte mer än sex meter bred samtidigt som parkering är tillåten (15 minuter) på den södra sidan av gatan. Trottoarerna är smala och cykelbana saknas.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Framför allt på mornarna är trängseln stor med gående och cyklande barn som kryssar mellan bilarna.

Foto: Platsen för hämtning och lämning av F-6 elever på Södermalmsgatan. Cykelinfart genom öppningen i staketet till höger.

Övriga trafikrelaterade individuella risker kan kopplas till risk för påkörning av trafik på skolområdet så som leveranser, snöröjning och sophämtning men även till risken att bli påkörd av mopeder eller cyklar. Viktigt är att separera områden för leveranser och sophämtning från övriga delar av skolgården och elevernas entréer till skolområdet.

Utsläpp eller explosioner orsakade av olyckor relaterade till transporter av farligt gods bedöms vara liten då Södra Ringvägen inte är rekommenderad transportled för farligt gods. Minsta avstånd till Värmlandsbanan, som är transportled för farligt gods är 330 meter varför risken förknippad med järnvägen också bedöms vara liten.

Att förbättra trafiksäkerheten i samband med hämtning och lämning är en prioriterad del av ut- och ombyggnaden av Södermalmsskolan. Planen gör det möjligt att ordna ytor för hämtning och lämning vid västra delen av skolområdet. Slutlig utformning sker dock i projekteringskedet.

Ytterligare ytorna för hämtning och lämning kan medföra ökad trafik på Västgötagatan samt på Södermalmsgatan (sträckan mellan Västgötagatan och Skaraborgsvägen) vilket i så fall kan innebära ökade individuella risker på denna sträcka.

Till sist har skolan en viktig uppgift att arbeta med attitydförändring vad gäller föräldrars och anställdas trafikbeteende då det är dessa grupper som genererar största delen av den trafik som upplevs som trafikfarlig för eleverna.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp (VA)

Området är anslutet till det kommunala VA-nätet och tillräcklig kapacitet finns i ledningarna för tilltänkt utbyggnad enligt planförslaget. Både spill- dricks- och dagvattenledningar med anslutningspunkter och serviser finns till fastigheten.

Tomtyteavgift för VA ska erläggas enligt gällande taxa för eventuellt tillkommande tomtareor.

Dagvatten

Dagvattenledningsnätet är utbyggt fram till planområdet och fastigheten är ansluten. Avledning av dagvatten ska ske till dagvattenledningsnätet. Dag- och dräneringsvatten får inte kopplas på spillvattenledningsnätet.

I och med utbyggnaden av Södermalmsskolan kommer de dagvattenmängderna som ska tas om hand att öka något. En uppskattning är att de hårdgjorda ytorna kan komma att öka med mellan 2100 och 4200 m² beroende på hur skolgården utformas och antal våningar på nya skolbyggnader. De planerade 2500 m² tillkommande skolbyggnad kan resultera i cirka 2500, 1700 eller 900 m² tillkommande hårdgjord yta beroende på om byggnaden utformas i en, två eller tre våningar.

I dagsläget är dagvattnet från planområdet kopplat till en 800 mm ledning som mynnar ut i Lötälven. Kommunens VA-avdelning har gjort bedömningen att både ledningen och Lötälven har kapacitet att ta emot det extra dagvatten som tillkommer på grund av utbyggnaden.

Då marken främst består av lerjord som har begränsad infiltrationsförmåga kommer inte totala mängden dagvatten som ska tas omhand att öka lika mycket som om marken skulle haft god infiltrationsförmåga. Dock medför den ökade andelen hårdgjorda ytor att ytvattnet når dagvattensystemet snabbare. Åtgärder behöver därför vidtas för att fördröja ytvattnet innan det når dagvattensystemet. Lämpliga åtgärder är till exempel grunda dammar, skålade gräsytor eller underjordiska fördröjningsmagasin. Genom att möjliggöra fördröjning av dagvattnet inom skolområdet minskar även risken för att ytvattnet vid stora nederbörds mängder leds vidare till omkringliggande fastigheter.

Bestämmelse införs om att det ska finnas möjlighet att fördröja dagvatten inom kvartersmark avsedd för skoländamål.

Fjärrvärme

Byggnaderna inom planområdet värms idag upp genom fjärrvärme via Kristinehamns Fjärrvärme AB.

Kristinehamns Fjärrvärme AB har också genomgående huvudledningar i kvartersmark. För dessa finns ledningsrätt.

Avfall

Kristinehamns kommun tillhandahåller tjänster för hantering av hushållsavfall och debiterar enligt kommunens taxa. Verksamheten bedrivs i enlighet med kommunens renhållningsordning och renhållningsanvisningar. Idag förekommer sopcontainrar på skolgården på den öppna ytan väster om huvudbyggnaden. Infart sker från Södra Ringvägen.

Projektering av nya skolbyggnader ska ske i samråd med kommunens renhållningsavdelning så att nödvändiga ytor för avfallshantering avsätts. Vid planeringen av avfallshanteringen inom skolområdet är det viktigt att se till att renhållningsfordonens hålls separerade från skolgården,

Planbeskrivning Södermalmsskolan

områdena avsedda för hämtning och lämning av elever samt elevernas övriga angöringspunkter till skolan.

EI

Kristinehamns Elnät AB tillhandahåller anslutning till distributionsnätet för el inom Kristinehamn. Nuvarande byggnader inom området är anslutna till Kristinehamns Elnäts nät. Gatu- och parkbelysning inom området är också ansluten till Kristinehamns Elnäts nät.

Kristinehamns Elnät AB har även en transformatorstation inom planområdet. Byggrätten för denna bekräftas i planen med bestämmelsen E – Teknisk anläggning.

Det finns inga ledningsrätter för de genomgående distributionsledningar Kristinehamns Elnät har över kvartersmark.

Tele

Skanova äger teleledningarna inom planområdet. Skanova har en genomgående distributionsledning precis öster om Västgötagatan i västra delen av planområdet. Ledningsrätt finns ej.

Fiber

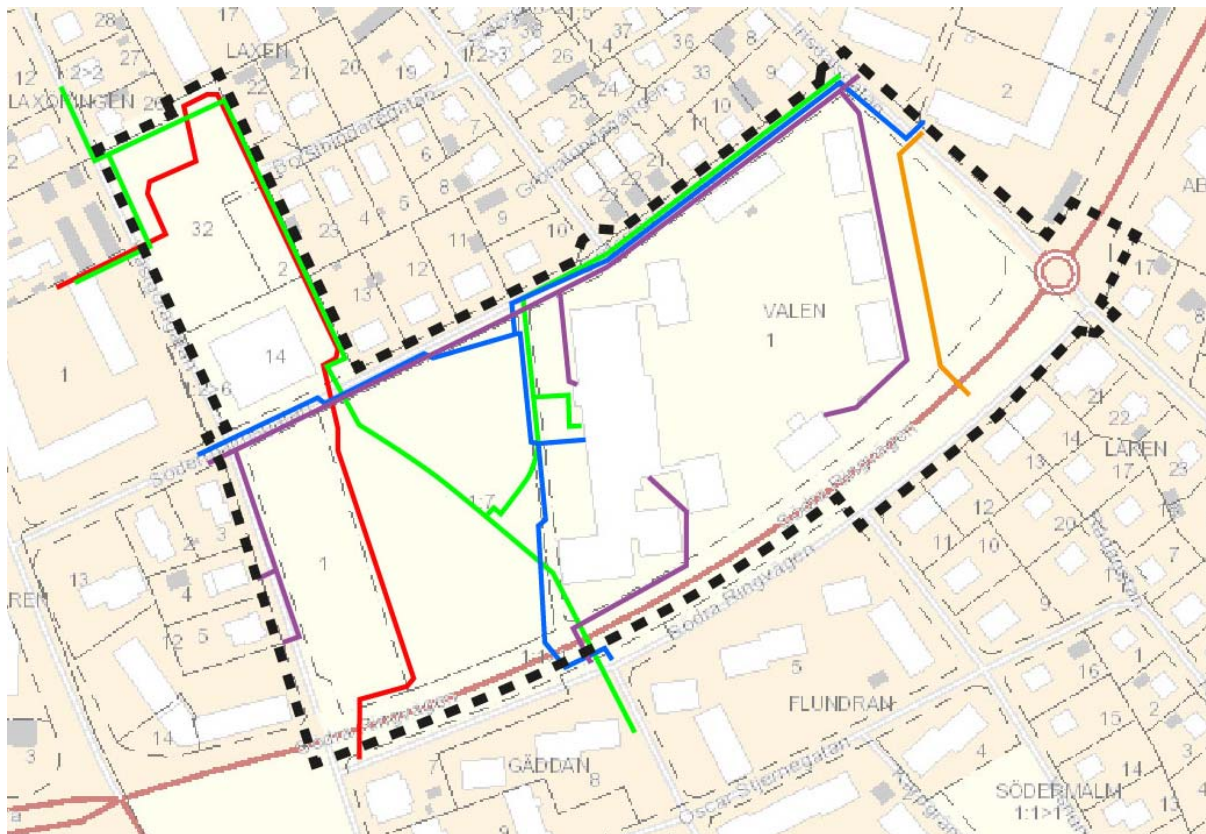
IP-Only har fiber i området. Denna ligger i samma schakt som Kristinehamns Fjärrvärmes ledningar.

Även Kristinehamnsbostäder och Skanova har fiber i området. Kristinehamnsbostäders fiber ligger i ett nord-sydgående stråk i västra delen av Valen 2 samt längs fjärrvärmen öster om fotbollsplanen/idrottshallen. Ledningsrätt finns ej. Skanova har genomgående fiber längs samma sträckning som teleledningen öster om Västgötagatan.

Allmänna genomgående ledningar

I dagsläget finns som nämnts ovan ett flertal allmänna genomgående ledningar på kvartersmark. Med allmänna ledningar menas här även genomgående ledningar ägda av privata intressen. Ledningarna redovisas på nedanstående karta.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Karta: Markbundna ledningar inom planområdet. Ej i skala. Grönt-Kristinehamns energi fjärrvärme och IP-only fiber, Rött-Kristinehamnsbostäder fiber, Blått-Kristinehamns energi el (ledningarna till park- och gatubelysning ej redovisade), lila-Skanovas teleledningarna och orange-kommunens VA-ledningar. Serviser eller fastighetsinterna ledningar redovisas inte., ej heller alla ledningar i gatumark.

Av befintliga ledningar är det bara fjärrvärmeledningarna som har ledningsrätt. Då det i nuläget inte är fastlagt var ny bebyggelse kommer att placeras och hur detta kan påverka befintliga ledningar kommer inte u-områden (för allmänna underjordiska ledningar) att föras in på plankartan.

Eventuell flytt eller andra kostnader (till exempel vid kulvertering av ledningar) med ledningsrätt kommer att belasta fastighetsägaren/byggherren. Fastighetsägare/byggherre bekostar även flytt av servisledningarna. Kostnad för flytt av genomgående ledningar utan ledningsrätt kommer att belasta respektive ledningsägare.

Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flytt.

Sociala frågor

Tillgänglighet

Då platsen använts för skoländamål i mer än 100 år är den integrerad med befintlig infrastruktur både vad gäller biltrafiknät och vad gäller gång- och cykelnät. Vissa brister finns dock, se tidigare avsnitt *Gator och trafik*.

Alla befintliga skolbyggnader är idag inte tillgänglighetsanpassade fullt ut. Detta gäller både yttre och inre tillgänglighet framför allt vad gäller de äldsta byggnaderna. Den större huvudbyggnaden har god tillgänglighet.

Nya byggnader kommer att utformas enligt gällande regler för tillgänglighet.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Barnperspektivet

Planläggningen har initierats av kommunens skollokalsutredning vilken innebär att elever kommer att koncentreras till färre men större skolor. Bland annat kommer en mindre skola med elever från förskoleklass till årskurs sex att läggas ner vilket innebär att dessa barn kommer att få byta till en större skola som i de flesta fall ligger längre från hemmet än idag. Detta gör att barn i större utsträckning än idag kommer att skjutas till skolan.

Samtidigt kommer trafikmiljön som idag stundtals upplevs som kaotisk i samband med hämtning och lämning att förbättras. Förhoppningen är att fler föräldrar därför ska våga låta sina barn transportera sig själva till skolan.

Hushållssammansättning

Inom skolans upptagningsområde finns blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer. Någon närmare studie av hushållssammansättningen har inte gjorts.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

-

ÖVRIGT

-

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Tidplan

Samråd	april 2014
Granskning	november 2015
Antagande	april 2016
Laga kraft	maj 2016
Planerad byggstart	2016
Inflyttningsklart	2017

Genomförandetid

Planens genomförandetid är satt till 10 (tio) år från det datum planen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning

Kristinehamns kommun ansöker om och bekostar lantmäteriförrättningar inom planområdet.

Byggherren är ansvarig för att en geoteknisk undersökning tas fram som underlag för konstruktionen av nya byggnader så att grundläggningen anpassas till de specifika förhållandena.

Byggherren (Kristinehamns kommun, tekniska förvaltningen) ansvarar för att intilliggande fastigheter sprickbesiktigas innan markarbetena påbörjas samt efter att byggnationen är genomförd. Besiktningen ska utföras enligt Svensk standard SS 460 48 60 *Vibration och stöt - Syneförrättning – Arbetsmetod för besiktning av byggnader och anläggningar i samband med vibrationsalstrande verksamhet.*

Huvudmannaskap

Kristinehamns kommun är huvudman för all allmän platsmark inom planområdet.

Kristinehamns kommun är också huvudman för vatten och avlopp i och med att planområdet är del av kommunens verksamhetsområde för allmän VA-anläggning.

Avtal

-

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning m.m.

Fastighetsindelningen inom planområdet behöver anpassas till den nya planen. De fastigheter som omfattas av det nya skolområdet kommer att slås samman till två fastigheter, en för skolområdet inom kvarteret Laxen och en för det större skolområdet söder om Södermalmsgatan. Förrättningen initieras och bekostas av Kristinehamns kommun (Tekniska förvaltningen). Om skolverksamheten i östra delen av planområdet i avvecklas, till exempel i de tre paviljongerna, kan i ett senare skede denna del av den blivande södra skolfastigheten komma att styckas av.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Eventuell omförrättning av den ledningsrätt för fjärrvärme, se tabell nedan, som går genom planområdet initieras och bekostas av Kristinehamns kommun (Tekniska förvaltningen).

Rättigheter inom planområdet

Rättighet	Till last/förmån
1781K-98/18.1 Ledningsrätt, fjärrvärme 4 m bredd	Till förmån för: - Kristinehamns energi AB Till last för: - LAXEN 2 - LAXEN 14 - LAXEN 32 - LILJEBÄCK 1:1 - SÖDERMALM 1:1 - SÖDERMALM 1:2 - SÖDERMALM 1:7 - VALEN 1
1781-03/32.1 Ledningsrätt, fjärrvärme 6 m bredd	Till förmån för: - Kristinehamns Energi AB Till last för: - LAXEN 32 - LILJEBÄCK 1:1 - SÖDERMALM 1:1 - SÖDERMALM 1:7
1781K-9/1993.1 Ledningsrätt, vatten, avlopp, starkström Enligt i akten definierat område	Till förmån för: - Kristinehamns kommun Till last för: - LILJEBÄCK 1:1

Fastighetsindelningsbestämmelser

Fastigheterna Laxen 2, Laxen 14, Laxen 32 samt del av Södermalm 1:2 berörs av tomtindelning för kvarteret Laxen (1781K-1001/1962), Hajen 1 berörs av tomtindelning för kvarteret Hajen (1781K-1007/1947) och Valen 1 av tomtindelning för kvarteret Valen (1781K-1009/1947).

Tomtindelningar inom planområdet upphävs i samband med planens antagande.

Konsekvenser för enskilda fastigheter

Fastighet	Konsekvenser
Abborren 15	Inga förändringar
Hajen 1	- Fastigheten överförs till den blivande södra skolfastigheten. - Användningen ändras från bostäder till skola. - Byggnadshöjden begränsas till två våningar.
Laxen 2	- Fastigheten överförs till den blivande norra skolfastigheten. - Användningen ändras från allmänt ändamål till skola. - En remsa med byggnadsförbud införs mot bostadsbebyggelsen i öster.

Planbeskrivning Södermalmsskolan

Laxen 14	• Fastigheten överförs till den blivande norra skolfastigheten. • Användningen ändras från allmänt ändamål till skola. • En mindre del av fastigheten, främst i öster mot bostadsbebyggelsen och längs gatorna, får byggnadsförbud.
Laxen 32	• Del av fastigheten, delen öster om Västgötagatan, överförs till den blivande norra skolfastigheten. • Resterande del av Laxen 32 (del allmänna platsmarken) tillförs någon av gatufastigheterna Södermalm 1:2 eller Södermalm 1:1. • Användningen av den överförda delen ändras från allmänt ändamål till skola. • En mindre del av fastigheten, främst i norr och öster mot bostadsbebyggelsen samt längs Västgötagatan, får byggnadsförbud.
Liljebäck 1:1	Inga förändringar
Södermalm 1:1	• Det smala stråket mellan Södermalm 1:7 och Valen 1 överförs till den blivande södra skolfastigheten. • En smal remsa i öster längs Södra Ringvägen som idag är skolgårdsmark överförs till den blivande södra skolfastigheten. • Från Södermalm 1:7 tillförs den del av fastigheten som används för gång- och cykelbanan längs Södra Ringvägen.
Södermalm 1:2	• Del av fastigheten (delen inom planområdet norr om Laxen 2) tillförs den blivande norra skolfastigheten. • Användningen ändras från allmänt ändamål till skola.
Södermalm 1:7	• Större delen av fastigheten överförs till den blivande södra skolfastigheten. • Resterande del av fastigheten som används för gång- och cykelbanan längs Södra Ringvägen tillförs Södermalm 1:1. • Större delen av byggnadsförbudet tas bort. • Byggnadshöjden begränsas till två våningar på norra delen av fastigheten och tre på den södra.
Valen 1	• Fastigheten överförs till den blivande södra skolfastigheten. • Östra delen av fastigheten får ändrad användning från allmänt ändamål till bostäder, kontor och skola. • Byggnadshöjden begränsas till två våningar på norra delen av fastigheten och tre på den södra. • Byggnadsförbud införs på den grusade delen av skolgården för att säkerställa områdets karaktär.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

På grund av det ökade antalet elever och Södermalmsskolans förändrade upptagningsområde tillkommer kostnader som Tekniska förvaltningen får för att förbättra trafiksäkerheten på elevernas skolvägar.

Beskrivning	Beräknad kostnad
Trafiksäkerhetshöjande åtgärder samt förbättring och komplettering av saknade länkar i gång- och cykelstråken utanför planområdet.	3 000
Summa (tkr):	3 000

Kristinehamns kommun bekostar framtagande och genomförande av detaljplanen.

Eventuell flytt av ledningar med ledningsrätter initieras och bekostas av Kristinehamns kommun. Flytt av ledningar utan ledningsrätt bekostas av respektive ledningsägare om detta inte regleras av andra avtal.

Skanova förutsätter att den part som initierar en åtgärd som kräver flytt eller skydd av telekablar också står för kostnaderna.

Inlösen, ersättning

Kristinehamns kommun ersätter fastighetsägare för eventuella byggnadsskador som uppkommer i samband med genomförandet av planen om skadorna kan kopplas till plangenomförandet.

Tekniska frågor

Tekniska utredningar

Trafikutredning

Kristinehamns kommun har tagit fram en trafikutredning som en del av planarbetet.

Geoteknik

Exploatören ansvarar för att ta fram en geoteknisk undersökning som ska ligga till grund för utformningen av den nya bebyggelsens grundläggning. Den geotekniska undersökningen ska även användas för att bestämma hur gräv- och schaktarbeten ska bedrivas så att risken för skador på befintlig bebyggelse minimeras.

Dokumentation och kontroll

Miljö- och byggnadsnämnden är den kommunala instans som beslutar i frågor som berör bygglov. Länsstyrelsen är statens representant i länet och har ansvaret för översynen.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Planförslaget innebär att det blir möjligt att bebygga skolområdet med ytterligare byggnader. Planen är inte styrd vad gäller de nya byggnadernas placering varför det inte går att säga exakt hur område kommer att se ut när planen är genomförd.

I den del av skolområdet som ligger norr om Södermalmsgatan (nuvarande idrottshallen och fotbollsplanen) sker endast mindre förändringar jämfört med gällande plan. Exploateringsgraden (hur mycket man får bygga på marken) minskas från cirka 74 % av markytan till 30 % men den högsta tillåtna byggnadshöjden på 10,6 justeras upp till en högsta nockhöjd på 12 meter.

I den delen av skolområdet som ligger söder om Södermalmsgatan blir förändringarna större. För det första tas byggnadsförbudet i den före detta parken bort och skolområdet utökas i väster ända ut till Västgötagatan. För allmänheten innebär detta att en park som idag upplevs som offentlig omvandlas till skolgård och att gångstråket genom parken, som är den del av gångstråket mellan centrum och södra Södermalm, flyttas ut till Västgötagatan. De kringboende kommer att påverkas genom att solförhållanden och utblickar från deras fastigheter kommer att förändras. För att minska risken för skuggning anpassas de tillåtna byggnadshöjderna till den intilliggande bebyggelsen. I norr mot Södermalmsgatan tillåts högst två våningar eller 8,0 meters byggnadshöjd medan det i söder mot Södra Ringvägen tillåts tre våningar eller 12,0 meters byggnadshöjd. Här begränsas exploateringsgraden till 40 %. Högsta byggnadshöjder i den plan som ska ersättas är 10,0 meter inom skolområdet i öster och högst två våningar på rivningstomten i väster.

För att få ett luftigt gaturum kring den smala Södermalmsgatan blir det byggnadsförbud inom sex meter från fastighetsgräns även längs västra delen av Södermalmsgatan samt längs Västgötagatan.

Det ökade antalet elever på Södermalmsskolan leder till att trafiken i området ökar vad gäller antal gående, cyklister och bilar. Osäkerhet om hur skolans elever kommer att fördelas inom området samt när eventuell avyttring av de äldre paviljongerna kommer att ske gör det olämpligt att låsa fast en trafikstruktur med hjälp av detaljplanen. För att kunna anpassa och justera trafiklösningen efter utvecklingen i området regleras istället så lite trafikfrågor som möjligt i detaljplanen. Istället kommer trafikflödet att regleras med hjälp av lokala trafikföreskrifter. Lokala trafikföreskrifter kan bland annat användas för att stänga av och enkelrikta gator samt för att införa hastighetsnedsättningar.

Ledningsägare som saknar ledningsrätt för sina ledningar kan komma att drabbas av flyttkostnader ifall deras ledningar ligger i vägen för kommande bebyggelse. Ledningsägare med ledningsrätt kan också vara tvungna att flytta ledningar men i dessa fall är det exploatören som får stå för kostnaderna.

Mer detaljerade konsekvenser för enskilda fastighetsägare inom planområdet beskrivs mer detaljerat i avsnittet *Fastighetsrättsliga frågor* ovan.

REVIDERING

Revidering mellan granskning och antagande:

Förutom ett antal mindre kompletteringar och rättelser har följande ändringar införts i planen:

- Bredden på området med byggnadsförbud mellan idrottshallen och bostadsbebyggelsen i kvarteret Laxen har utökats från 10 till 12 meter.
- En bestämmelse om att det ska finnas möjlighet till för dröjning av dagvatten inom kvartersmark avsedd för skoländamål har införts. Detta för att kunna fördröja dagvatten inom kvartersmarken om dagvattensystemets kapacitet inte räcker till i händelse av skyfall.
- För skolområdet på södra sidan om Södermalmsgatan har exploateringsgraden kopplats till arean inom respektive användningsgräns istället för till fastighetsarea. Detta för att undvika en snedfördelning av byggrätterna inför eventuell framtida förändring av fastighetsindelningen.
- En kostnadspost på 3 000 tkr har införts för att tekniska förvaltningen ska kunna utföra nödvändiga trafiksäkerhetshöjande åtgärder och kompletteringar av de gång- och cykelstråk som leder till Södermalmsskolan.
- En bestämmelse har införts om att ekvivalent ljudnivå inte får överskrida 55dBA på de ytor inom skolområdet som är avsedda för lek eller pedagogisk verksamhet.

Revidering mellan samråd och granskning:

I huvudsak har planbeskrivningen ändrats angående hur trafiken inom planområdet ska regleras, se avsnittet *Gator och trafik* på sidan 20.

Förutom ett antal mindre kompletteringar och rättelser har även avsnittet *Störningar* på sidan 23 uppdaterats med nya gränsvärden för buller enligt förordningen om trafikbuller, *Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader*, SFS 2015:216.

FÖRKORTNINGAR OCH BETECKNINGAR

Följande förkortningar och beteckningar används i planbeskrivningen:

A	Beteckning för att ange markanvändningen allmänt ändamål i en detaljplan
B	Beteckning för att ange markanvändningen bostäder i en detaljplan
Bq/m ³	Enhet för radonhalt
dB(A)	Enhet för ljudnivå
E	Beteckning för att ange markanvändningen teknisk anläggning i en detaljplan
GC	Gång och cykel
K	Beteckning för att ange markanvändningen kontor i en detaljplan
MB	Miljöbalken
MKB	Miljökonsekvensbeskrivning
MKN	Miljökvalitetsnorm
PBL	Plan- och bygglagen
pH	Enhet för surhet
S	Beteckning för att ange markanvändningen skola i en detaljplan
SGU	Sveriges geologiska undersökning
VA	Vatten och avlopp

BILAGOR

Trafikutredning Södermalmsskolan, SWECO Civil AB, Karlstad 2015-05-12.